

2018 májusi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

1. – Munka ünnepe, a munkavállalók szolidaritási napja, majális

Hivatalos állami szabadnap, mely a munkások által elért vívmányokat hivatott ünnepelni. A munkavállalók szolidaritási napja mára már átalakult, a felvonulások elmaradtak, majálisokat és fórumokat rendeznek e napon. E nap, hasonló tartalommal katolikus ünnep is, Munkás Szent József, a munkások védőszentje (Jézus nevelőapja) tiszteletére. A májusfa-állítás és a majális is méltán népszerű.

1-13. – Európa-napi rendezvények

Május 9-én ünneplik az Európa-napot, annak emlékére, hogy Schuman francia külügyminiszter 1950. május 9-i nyilatkozatában javaslatot tett az Európai Szén- és Acélközösség létrehozására. Az Európa-nap célja, hogy az embereket minél szorosabban bevonják az európai egyesítési folyamatba. Az uniós intézmények megnyitják kapuikat a nagyközönség előtt. Az idei eseményre Brüsszelben május 5-én, Luxembourgban május 5-én és 9-én, Strasbourgban pedig június 10-én kerül sor. Az Európában és a világ többi részén működő helyi uniós irodák is gazdag program-választékkal várják a látogatókat. (Információ: https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_hu)

Az Európai Bizottság Magyarországon is számos eseményt tervez az idei Európa-nap alkalmából.

Május 13-án rendezik meg a hagyományos Európa-napi családi fesztivált a budapesti Szabadság téren.

A nap folyamán koncertekkel, változatos családi és gyerekprogramokkal és EU-s információkkal várják a látogatókat. A Budapesten kívüli Európa-napok időpontjai és helyszínei a következők: május 1. –

Tatabánya (Csónakázó-tó), **Pécs** (Balokány Liget), **Zalaegerszeg** (Zala Plaza parkolója) május 4. –

Békéscsaba (Csaba Center előtti terület) május 5. – **Szekszárd** (Béla tér), **Somoskőújfalu** (Vár alja)

május 8. – **Szeged** (Szent-Györgyi Albert Agóra) május 9. – **Eger** (Dobó tér), **Kecskemét** (Piaristák tere),

Kaposvár (Európa Park) május 10. – **Debrecen** (Egyetem), **Győr** (volt Megyeháza előtti tér),

Nyíregyháza (Szabadság tér) május 11. – **Miskolc** (Városház tér), **Sárbogárd** (Hősök tere),

Szombathely (Fő tér) május 12. – **Szolnok** (Kossuth tér)

Bővebb információ: https://ec.europa.eu/hungary/events/europe-day_hu

2. – 140 éve született Goldberger Leó iparos

Budapesten született Goldberger Leó (1878-1945) textiliparos, sikeres gyáros, a textilipari kutatás hazai megteremtője. 1923-ban építtetett szövődét Kelenföldön, majd 1927-ben ugyanott fonodát. Az 1920-as években kezdte a Bemberg Parisette nevű műselyem gyártását. A Goldberger-gyár újítása a szövetek mérettartósítása volt, amerikai szabadalom alapján. A cég 1936–1937-ben több mint kétfélmillió amerikai dollár értékű árut exportált. Goldberger Leó a maga korának jól ismert és nagyra becsült személyisége volt. Kiváló kapcsolatot tartott írókkal, tudósokkal, színészekkel, különböző szakmai és társadalmi egyesületekkel, jótékonyági intézményekkel, amelyek közül többnek a vezetőségében is szerepet kapott. 1937-ben az ő jelentős anyagi támogatásával jött létre a budapesti Műegyetemen a textilkémiai tanszék.

4. – Szent Flórián, a tűzoltók védőszentje, a tűzoltók napja

Hazánkban 1991-től e napon ünnepeljük a tűzoltók napját, emlékezve Szent Flóriánra, a tűzoltók védőszentjére. Florianus római katonatiszt volt Noricum földjén, keresztény hitéért halt vértanúhalált. Legenda szerint, imádságával ifjú korában megmentett egy égő házat a teljes elhamvadástól.

5. – 170 éve alakult az első Országos Statisztikai Hivatal

Magyarországon már 1848-ban kísérlet történt egy országos hatáskörű statisztikai szervezet létrehozására. A május 5.-én megalakult, kis létszámú Országos Statisztikai Hivatal vezetésére Fényes Eleket, kora egyik legkiválóbb statisztikusát kérték fel. A szabadságharc bukása után az intézmény megszűnt, s újjászervezésére csak az 1867-es kiegyezést követően, az önálló magyar államapparátus szerveinek megteremtésével kerülhetett sor.

7. – 25 éves az esztergomi Suzuki autógyár

A Magyar Suzuki Zrt. egy japán többségi tulajdonban levő magyarországi autógyár, melyet 1991-ben alapítottak. A gyárépületét – Csaba László tervei alapján – az esztergomi óváros déli határában, a korábbi Labor MIM „C” telep helyén 14 milliárd forintból építették fel. 1993-ban e napon avatták fel Esztergomban a japán Suzuki autógyárat. A Magyar Suzuki Zrt jelmondata: „A mi autónk!”

9. – 170 éves a Műegyetemi Könyvtár

Báró vásárosnaményi Eötvös József (1813-1871) jogász, író a Batthyány-kormány (1848. április 7. és 1848. szeptember 11. közötti) Nevelésügyi minisztere, 1848. május 9-én alapította Budapesten a Műegyetemi Könyvtárat. A könyvtár mai épülete 1909-ben készült el Pecz Samu (1854-1922) építész, műegyetemi tanár tervei alapján, elkülönítve így az olvasói és a feldolgozó munkaterületeket.

10. – 170 éve született Kauser József építész

Pesten született Kauser József (1848-1919) építész. A többnyire eklektikus művei közül a legjelentősebb a budapesti Szent István bazilika belső kialakítása, melynek tervezését Ybl Miklós (1814-1891) építész, a historizmus európai jelentőségű képviselője halála után vette át.

10. – 110 éve született Claus Lajos mérnök

Ózdon született Claus Lajos (1908-1988) kohómérnök, a Kohó- és Gépipari Tervező Intézet szakértője, aki a ferromangán hazai előállítás módszerének kidolgozásáért kapott Kossuth-díjat. Nevéhez fűződik több hazai kohóipari üzem fejlesztési terve. Részt vett a Dunai Vasmű (hazánk legnagyobb kohászati-gépészeti komplexuma) felépítésében is. Több szakkikke megjelent a Bányászati és Kohászati Lapokban.

11. – 120 éve született Lampich Árpád mérnök

Budapesten született Lampich Árpád (1898-1956) gépészmérnök, repülőgép-tervező. 1921-ben megalapította társaival a Műegyetemi Sportrepülő Egyesületet, amelynek keretén belül nyolc évig vezette a szerkesztési irodát és a kísérleti műhelyt. Itt építették első könnyű faszerkezetes, kéthengeres motorral felszerelt gépüket, a világ első motoros vitorlázó repülőgépét. Együlékes, egyszárnyú gépükkel világrekord repüléseket végeztek.

12-20. – Magyar világtalálkozó – 2018

A Panoráma Világklub szervezésében és számos szervezet együttműködésével Budapesten és számos helyszínen (Ópusztaszer, a Tápió-régió, Hollókő, Szécsény, Szeged, Aranyosapáti, Nagylóc) rendezik a VIII. magyar világtalálkozót, ahol a közélet, a kultúra, a tudomány, a művészet, a vallás, a szociális-, a civilszféra és a gazdasági élet szereplői mutatkoznak be valamennyi korosztály számára a Kárpát-medencei és a távoli országokba lévő magyarok részvételével. Információ: www.vilagtalalkozo.hu

13. – 120 éve született Jendrassik György mérnök

Budapesten született Jendrassik György (1898-1954) gépészmérnök, feltaláló, a hazai motorgyártás és motor-fejlesztés szaktekintélye. Gázturbinák tervezésével is foglalkozott, az elméleti előkészítés után 1937-ben megindultak a kísérletek, amelyek 1938 végére páratlan sikert hoztak. Elkészült a világ első önálló tüztérű, kis teljesítményű (73 KW-os) gázturbinája. Hazai találmányainak száma közel nyolcvan volt. A világháború után bizalmatlanság vette körül, így 1947-ben Angliában megalakította a Jendrassik Developments Ltd-t. 1954-ben, londoni emigrációban hunyt el.

14. – Energiapolitikai eszmecsere

Az ENERGIAPOLITIKA 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az ENERGIAPOLITIKAI HÉTFOŐ ESTÉK c. sorozatát. A májusi előadó: Dr. Gerse Károly, a témakör: Hogyan tovább ellátásbiztonság? Információ: www.enpol2000.hu

14. – 110 éve született Kürti Miklós fizikus

Budapesten született Kürti Miklós (1908-1998) fizikus, akadémikus, az alacsony hőmérsékletek egykori világsúcstartója és a molekuláris gasztronómia egyik megalapítója. 1926-ban Budapesten, a Trefort utcai Mintagimnáziumban érettségizett, majd a párizsi Sorbonne egyetemen és a berlini egyetemen tanult. 1931-ben a Berlinben doktorált. 1931-33 között tanársegéd volt a breslauer műszaki főiskolán. 1933-1940 között az oxfordi Clarendon Laboratórium munkatársa volt. 1939-től brit állampolgár (Nicholas Kurti). 1945-1960 között az Oxfordi Egyetem fizikademonstrátora, 1960-tól docense, 1967-től pedig professzora. 1965-67 között a Royal Society (Királyi Természettudományos Társaság) választott alelnöke volt.

14. – 110 éve született Vákár Tibor mérnök

Gyergyószentmiklóson született Vákár Tibor (1908-2002) építészmérnök, festőművész, grafikus. Több tervpályázaton vett részt (Tiszti üdülő, Hargitafürdő, BNV kiállításai, kolozsvári főtér rendezése, malmói víztorony), több városrendezési terv fűződik nevéhez. Illusztrációkat készített a Magyar Nemzet számára, képeit rangos kiállításokon mutatta.

15-18. – Ipar napjai kiállítás

Világmarkák, piacvezetők, kis- és középvállalkozások, számos ipari területen tevékenykedő cég egy időben, egy helyen a Budapesti Vásárközpontban, ahol rendezik az Ipar napjai – az ipar jövője logójú, Magyarország legátfogóbb ipari szakkiállítását. Kiemelt téma: az IPAR 4.0, napjaink kulcsfontosságú technológiai irányzata. Információ: www.iparnapjai.hu

16. – 110 éve született Lőrinc Andor mérnök

Máramarosszigeten született Lőrinc Andor (1908-1980) vegyészmérnök, a kémiai tudományok kandidátusa. A Szerves Vegyipari Kutató Intézetben kidolgozta a komplex kolorisztikai kutatás módszerét. Ő alakította meg 1958-ban a Magyar Kémikusok Egyesülete Kolorisztikai Szakosztályát. Kiemelkedő szakirodalmi aktivitást fejtett ki.

16. – 170 éve a haza szolgálatában

A Magyar Honvédség megalakulásának százhetvenedik évfordulójára emlékezik az ország a magyar honvédelem napján. Az 1848. május 16-án Batthyány Lajos miniszterelnök és Baldacci Manó ezredes kézjegyével kiadott felhívás jelentette a Magyar Honvédség létrejöttét. A Hazafiak című kiáltványban a szabadságharcát vívó Magyarország tízezer fős nemzetőrségének létrehozásához toboroztak férfiakat.

17. – Egészségügyi infokommunikációs konferencia

Az egészségügyi vezetők szaklapja, az Interdiszciplináris Magyar Egészségügy (IME) idén is folytatja a szakmaiságra nagy hangsúlyt helyező konferencia-sorozatát. Az IME Budapesten rendezi az immáron XVI. Országos Egészségügyi Infokommunikációs Konferenciát. Információ: www.imeonline.hu

17. – 130 éve született Káli Nagy Dezső mérnök

Krasznán született Káli Nagy Dezső (1888-1940) mérnök. Aradi, majd a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatalban dolgozott. Ezt követően a Balatoni Kikötő-építési Felügyelőség munkatársa- vezetője lett. Nevéhez fűződik a tihanyi, alsóórsi, balatonkenesei, siófoki kikötők tervezése, építése, valamint az ezekhez kapcsolódó partrendezés is. Elismert találmánya a K. N. D. jelű partvédőmű volt.

17. – 120 éve született Geleji Sándor mérnök

Nagykikindán született Geleji Sándor (1898-1967) kétszeres Kossuth-díjas kohómérnök, egyetemi tanár, akadémikus, akinek a nevéhez fűződik a technológus kohómérnökök képzésének megteremtése. Elsőként dolgozott ki egy olyan eljárást, amellyel a hengerléskor ébredő erők és teljesítményszükségletek számíthatók voltak. Kidolgozta a csőhengerlés elméletét, és a hűtőpadok méretezésének alapelveit. A szabadalmazott forgódobos rézfinomító kemencéjét Franciaországban, Angliában és Finnországban is elkészítették.

17. – 18. – 19. – Távközlés, az internet és a tömegtájékoztatás világnapjai

A távközlési világnapot annak emlékére tartják, hogy 1865. május 17-én Párizsban húsz ország képviselői aláírták a Nemzetközi Távíró Egyezményt. A technika fejlődése nyomán 1925-ben megalakult az International Telecommunication Union (ITU). A genfi székhelyű ITU 1947-től immár az ENSZ szakosított szervezete. Az internet világnap május 18-án van, a tömegtájékoztatás világnapja május 19-én zárja világszerte az idei megemlékezéseket.

18. – Múzeumi világnapi rendezvények

A Múzeumok Nemzetközi Tanácsának (International Council of Museums - ICOM) 1977-ben Moszkvában megtartott konferencián határozták el, majd 1978. május 18-án ünnepelték először a Múzeumi világnapot (International Museum Day). Bővebb információ: www.icom.org

20. – 125 éve született Schweitzer Pál mérnök

Miskolcon született Schweitzer Pál (1893-1980) gépészmérnök, a dízelmotor fejlesztés egyik legkiválóbb egyénisége. A dízelmotorokról írt tanulmányai után meghívták a Pennsylvániai Állami Egyetemre tanítani, ott motorkísérleti laboratóriumot létesített. A motorokkal kapcsolatosan harmincnál több szabadalmat dolgozott ki és széles körű tudományos és publicisztikai tevékenységet folytatott. Autógyárak rendszeresen fordultak hozzá szaktanácsokért. 1952-ben saját mérnöki irodát nyitott.

24. – Térinformatikai konferencia

A Debreceni Egyetem Földtudományi Intézete, a MTA Földrajzi Tudományos Bizottság Geo-informatikai Albizottsága, a MTA DAB Környezettudományi Bizottsága, a HUNAGI és az eKÖZIG ZRT.

Debrecenben rendezi a IX. térinformatikai konferenciát és szakkonferenciát. Információ: www.hunagi.hu

24. – Tésztahíd építő világbajnokság

Az Óbudai Egyetem "RECCS 2018" névvel – híd és tartó kategóriában, egyetemek és főiskolák hallgatói csapatai részére – tésztahíd építő világbajnokságot rendez. Információ: <http://reccs.uni-obuda.hu/hu>

24. – Budapesti Menedzsment és Controlling Fórum

Az eredményes és hatékony irányítás viszi előre a vállalatokat a piacon, ezáltal válnak dinamikusabbá és rugalmasabbá. A 30. Budapesti Menedzsment és Controlling Fórumot a „CFO = Chief Future Officer?” aktuális kérdés megválaszolásával a Horváth & Partners csoport rendezi. A témaválasztás jelzi, hogy számtalan kihívás szerepel a CFO-k napirendjén. Információ: <https://www.horvath-partners.com/hu> és https://www.horvath-partners.com/hu/horvath-akademia/konferencia-2018/?utm_medium=email&utm_source=181CV&utm_campaign=bmcf

24. – Menedzser-asszisztensek, titkárnők napja

A titkári, titkárnői beosztás és hivatás megbecsülése még ma is nagyon változó, aminek legfőbb oka a korábban beidegződött előítélet. Napjainkban egyre fontosabbá válik az információ, így érdemes odafigyelni a nálunk is meghonosított menedzser-asszisztens napra.

26. – 125 éve született Rittinger J. Pál mérnök

Dunabogdányban született Rittinger János Pál (1893-1972) mérnök. Mérnöki irodája volt, majd a Magyar Államvasutak osztálymérnökeként tevékenykedett. 1926-tól a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatalban Tolna és Veszprém megyék talajerózió elleni védekezési munkáit vezette és vízmosság-megkötéseket irányított. 1936-tól lett hivatal vezetője, majd 1939-ben megbízták a losonci kultúrmérnöki hivatal megszervezésével és irányításával, ahol a Rima rimaszombati és a Tugár-patak losonci szakaszának szabályozását vezette. 1942-től a miskolci, a debreceni és a nagyváradi kerületben a Földművelésügyi Min. kultúrmérnöki osztályának kerületi felügyelője. Előbb az Ér-völgy és a Kraszna-völgy szabályozását 1947-től min. biztosként az Ecsedi-láp lecsapolásának munkálatait irányította. 1944–46-ban segédkönyvet adott ki kultúrmérnökök számára. 1949-től a Kőbányaipari Vállalat mérnökeként az Uzsapusztához tartozó mintegy 30 bánya munkáját vezette. 1952-ben a Vízügyi Tervező Vállalat megalakulásakor tért vissza a vízügyi szolgálat kötelékébe és a vízgazdálkodási keretterv előkészítésének munkájába kapcsolódott be. 1957-ben vonult nyugalomba, de munkáját tovább folytatta előbb a Vízügyi Tudományos Kutató Intézetnél (VÍTUKI), majd a Vízügyi Dokumentációs Központnál (VÍZDOK).

30. – 140 éves igény a mérnöki rendtartásra, kamarára

1878-ban e napon a Magyar Mérnök és Építész Egylet közgyűlésén Haasz József indítványozta egy Mérnöki Kamara felállítását. Az 1879. május 9-i választmányi ülésen már megfogalmazták, hogy a létrehozandó kamara a mérnöki cím viselését, a műszaki tisztviselők, a vasúti és egyéb közlekedési vállalatok műszaki közegeinek okleveles kvalifikációját kívánja szabályozni. Az 1883. évi minősítési törvény megszületése után a műszaki közszolgálat védelme irányában fogalmazódott meg a mérnök-kamarai gondolat.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaplar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök